

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/77/2024
Identifikačné číslo spisu:	5714217121
Dátum vydania rozhodnutia:	17.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5714217121.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. R., narodeného XX. E. XXXX, Č. K., O.Ý. H., H. XXX, zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Vilímom, Bratislava, Michalská 9, proti žalovaným 1/ H. L., narodenej X. C. XXXX, Y. XXX, 2/ A. K. L., narodenému X. H. XXXX, Y. XXX, obaja zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Tomáš Zboja, advokát s. r. o., Martin, Kuzmányho 4, IČO: 55 732 453, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a vzájomnej žalobe o zrušenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5C/339/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 12. septembra 2023 sp. zn. 8Co/3/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 12. septembra 2023 sp. zn. 8Co/3/2022 zrušuje a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 7. júla 2021 č. k. 5C/339/2014 - 645 v spojení s doplnčacím rozsudkom z 20. septembra 2021 č. k. 5C/339/2014 - 668 I. určil, že výlučným vlastníkom nehnuteľností, zapísaných na liste vlastníctva č. XXX, vedenom Okresným úradom Martin, katastrálnym odborom k. ú. Y.C., a to pozemku parcela registra C parc. č. XXX/X o výmere 132 m² - zastavané plochy a nádvoria a humno ako stavba bez súpisného čísla, postavená na časti pozemku parc. č. XXX/X je žalobca, II. vzájomnú žalobu žalovaných o zrušenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, zapísaným na liste vlastníctva č. XXX k. ú. Y. zamietol, III. žalobcovi priznal voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozsudku a doplnčacím rozsudkom priznal Slovenskej republike voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania, ktoré boli na znalecké dokazovanie hradené zo štátnych prostriedkov. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne podľa § 134 ods. 1, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „OZ“) a vecne tým, že žalobca sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, k. ú. Y. a to pozemku parcela reg. C č. XXX/X o výmere 132 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, a humna ako stavby bez súpisného čísla postavené na tomto pozemku z dôvodu, že je na LV zapísaný spoločne so žalovanými 1/ a 2/ ako podielový spoluvlastník v podiele 1-ice a žalovaní 1/ a 2/

každý v podiele 1-iny. Uviedol, že žalobca tvrdil, že on do 18. decembra 2013 fyzicky a v dobrej viere užíval celý pozemok parc. č. XXX/X a celú časť humna postavenú na pozemku parc. č. XXX/X, žalovanými užívaná časť humna bola od jeho časti oddelená priečkou, ktorú žalovaní odstránili v r. 2014. Vychádzajúc z predložených listinných dokladov posúdil notársku zápisnicu N 69/82, NZ 81/82 z 24. marca 1982, registrovanú Štátnym notárstvom v Martine pod RI 173/82 z 2. júna 1982, keď formou notárskej zápisnice bola spísaná a uzavretá rozdeľovacia zmluva medzi O. E., Y. Ž., rod. E., E. E., E. M., rod. E., O. E. ako následnou dedičkou po H. E. a H. E. s tým, že medzi uvedenými došlo k zrušeniu spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXX, k. ú. Y, parc. č. XXX, XXX, XXX, XXX/X a XXX a nehnuteľnosti boli rozdelené tak, že od právnej účinnosti registrácie zmluvy ich výlučne vlastnili podľa uzavretej rozdeľovacej zmluvy. Parcela č. XXX/X bola rozdelená medzi H. E. a O. E., rod. E., každému v ideálnej 1-ici. Predmetom zrušenia a rozdelenia spoluvlastníctva bola parcela č. XXX/X a na nej účastníkmi H. E. a O. E. postavené humno. Následne zistil, že 14. júla 1982 bola uzavretá kúpna zmluva medzi O.F. E. a H. E. a rodičmi žalobcu Z. R. a H. R., na základe ktorej došlo k prevodu nehnuteľností, a to pozemku parc. č. XXX o výmere 463 m², parcely č. XXX/X o výmere 42 m² a ideálnej 1-ice humna, nehnuteľnosťou zastavanej plochy parcely č. XXX/X o výmere 181 m². Vychádzajúc z rozdeľovacej zmluvy O.C. E. a H. E. nadobudli spoluvlastnícke právo k parcele č. XXX/X a na nej postavenému humnu tak, že každý z nich bol spoluvlastníkom v jednej 1-ici. Následne obidvaja previedli ideálnu polovicu humna a parcely č. XXX/X na základe kúpnej zmluvy zo 14. júla 1982 na rodičov žalobcu. Po smrti matky žalobcu, H. R., na základe osvedčenia o dedičstve D 128/00, Dnot 73/00 z 28. februára 2000 nadobudol k predmetným nehnuteľnostiam vlastnícke právo žalobca. Podľa predloženej kúpnej zmluvy z 4. júna 2001 žalovaná 1/ nadobudla od predávajúcich 1-icu nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, teda 1-icu humna postaveného na parcele č. XXX/X a parcely č. XXX/X a darovacou zmluvou z 13. februára 2006 žalovaná 1/ previedla na žalovaného 2/ 1-inu takto nadobudnutých nehnuteľností.

1.1. Podľa súdu prvej inštancie v spore boli rozdielne tvrdenia strán sporu pokiaľ išlo o spoluvlastníctvo k humnu, keď žalobca tvrdil, že je podielovým spoluvlastníkom v 1-ici vo vzťahu k celému humnu, žalovaní tvrdili, že žalobca je spoluvlastníkom len 1-iny humna a 3-iny patria do ich podielového spoluvlastníctva. Nespornou skutočnosťou bolo, že v katastri nehnuteľností bolo humno zapísané na parcele č. XXX/X a v priebehu konania sa strany sporu stotožnili s tým, že časť humna je zapísaná aj na parcele č. XXX. Na základe znaleckého dokazovania znalec vo svojom znaleckom posudku uviedol, že na LV č. XXX je humno špecifikované ako stavba postavená na parcele C KN č. XXX/X, tzn. že podľa znenia zápisu na LV sa jedná len o časť celého jestvujúceho humna. Uviedol tiež, že celý jestvujúci objekt stavby humna bez ohľadu na evidenciu v katastri a na LV stojí na dvoch parcelách, keď jedna časť humna je na parcele C KN XXX/X a táto časť je evidovaná na LV č. XXX a druhá časť humna stojí na parcele C KN XXX, ale táto časť nie je zapísaná na LV. V prílohe P5 znaleckého posudku znalec vyznačil rozdeľovaciu hranicu celého objektu humna na dve rovnaké polovice s tým, že rozdeľovaciu hranicu tvorí pôvodná drevená priečka vnútri humna. Uvedená skutočnosť vyplynula aj z posudku, ktorý predložili žalovaní, kde je konštatované, že pokiaľ ide o humno, ide konštrukčne o jeden ucelený objekt vo vnútri rozdelený drevenou priečkou na dve časti, na parcele KN XXX/X a XXX. Humno bolo postavené ako jeden objekt, má celistvú strechu a v nezmenenej podobe bolo užívané, pričom bolo zapísané len na parcele č. XXX/X, avšak tento zápis nezodpovedá reálnemu stavu, nakoľko časť humna sa nachádzala aj na parcele č. XXX, pričom humno bolo rozdeľované pôvodnou drevenou priečkou na dve 1-ice, resp. časti.

1.2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca preukázal, že právni predchodcovia na základe rozdeľovacej zmluvy a kúpnej zmluvy nadobudli humno a užívali ho tak, že bolo rozdelené drevenou priečkou a humno teda bolo reálne užívané tak, že 1-icu humna užívali právni predchodcovia žalobcu a žalobca a druhá časť humna, ktorá bola zapísaná na parcele č. XXX/X, ale reálne na parcele č. XXX (vo vlastníctve žalovaných) užívali právni predchodcovia žalovaných a žalovaní, pričom spôsob užívania humna do r. 2013 žalovanými spochybňovaný nebol a až po tomto období začali vznikať spory, resp. potom, keď žalobca svoje pozemky chcel predať, vrátane humna. Mal za nesporné z rozdeľovacej zmluvy z 24. marca 1982, že O. E. a H. E. nadobudli parcelu č. XXX/X, každý v ideálnej 1-ici a rovnako humno, ktoré bolo na nej postavené a toto následne odpredali rodičom žalobcu s tým, že

odpredávali im 1-icu humna. Dôvodil, že uvedenému záveru potom nezodpovedá kúpna zmluva z 15. júna 2001, kedy S. H., Z. E. a J. E. odpredávali 1-icu humna žalovaným. Konštatoval, že v priebehu konania žiadnym spôsobom nebolo preukázané, že by humno v časti na parcele č. XXX netvorilo súvisiaci celok s humnom, ktoré bolo zapísané len na parcele č. XXX/X a nebolo preukázané, že by túto časť humna postavil niekto iný a nadobudol niekto iný ako O. E. a H. E., keď zo žiadnych listinných dôkazov nebolo preukázané to, že by humno malo reálne dve oddelené časti, práve naopak, išlo o stavbu, ktorá tvorila jeden celok a podľa dostupných listinných dôkazov toto humno reálne užívali právni predchodcovia strán sporu s tým, že v 1-ici bolo humno rozdelené drevenou priečkou, ktorá následne bola žalovanými odstránená.

1.3. Pokiaľ išlo o posúdenie, či žalobca sa domáhal spôsobilého predmetu vlastníckeho práva uviedol, že v priebehu konania došlo k zápisu 1-ice humna na žalovaných ako stavby bez súpisného čísla, a to na parcele č. XXX/X a humno bolo zapísané na LV č. XXXX ako hospodárska budova na parcele č. XXX/X, na LV č. XXX je parcela XXX/X o výmere 74 m² ako zastavaná plocha a nádvorie. Mal za to, že pokiaľ teda časť humna (navonok celistvej stavby) bola spôsobilá zápisu do katastra nehnuteľností ako humno na parcele č. XXX/X, bolo nesporné, že aj druhá časť humna bola spôsobilá byť predmetom konania a následne zápisu do katastra nehnuteľností. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pri zápise do katastra nehnuteľností došlo k nesprávnemu zápisu pri prevode humna v tom zmysle, že humno bolo zapísané len na parcele č. XXX/X a reálne sa nachádzalo aj na parcele č. XXX, ktorá je vo vlastníctva žalovaných, resp. ich právnych predchodcov. Humno takto užívané právny predchodcami bolo užívané v podstate v 1-ici z každej zo strán, pričom právni predchodcovia žalobcu, teda jeho rodičia, ktorí nadobudli nehnuteľnosti od O. E. a H. E. kúpnu zmluvou zo 14. júla 1982 humno takýmto spôsobom užívali. Pretože v konaní nebolo preukázané, že by niekto ich užívacie právo spochybňoval, narušoval, súd prvej inštancie mal za nesporné, že aj pri nesprávnom zápise v katastri nehnuteľností užívanú nehnuteľnosť a to 1-icu humna zapísanú na parcele č. XXX/X vydržali a žalobca sa môže oprávnenne domáhať ako právny nástupca po svojich rodičoch vlastníckeho práva k časti humna, ktorá je postavená na parcele č. XXX/X. Uzavrel, že žalobca nadobudol vlastnícke právo vydržaním, keď boli splnené zákonné predpoklady pre takéto určenie vlastníckeho práva.

1.4. O žalobe žalovaných, ktorí žiadali o zrušenie podielového spoluvlastníctva v zmysle nimi podanej vzájomnej žaloby, rozhodol tak, že túto zamietol, pretože vyhovel žalobe žalobcu a vzájomná žaloba potom nebola dôvodná. O trovách konania rozhodol podľa § 255 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Doplnčím rozsudkom priznal Slovenskej republike voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania, ktoré jej vznikli v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom z 12. septembra 2023 sp. zn. 8Co/3/2022 I. rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplnčím rozsudkom vo výroku I. zmenil tak, že žalobu zamietol, II. žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, III. rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplnčím rozsudkom vo výroku II. potvrdil, IV. žalobcovi priznal voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania zo vzájomného návrhu a V. vo výroku IV. rozsudok okresného súdu v spojení s doplnčím rozsudkom zmenil tak, že Slovenská republika má voči žalobcovi nárok na náhradu trov štátu v rozsahu 50 % a voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov štátu v rozsahu 50 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne posúdil, že humno nachádzajúce sa na parc. KNC č. XXX/X a parc. KNC č. XXX/X je jedna samostatná vec a dodal, že nedošlo k jeho reálnemu rozdeleniu na dve stavby, lebo nebolo preukázané, že by boli zhotovené také stavebné úpravy, ktoré by zabezpečovali v plnej miere rozdelenie stavby na dve samostatné stavby ako na samostatné veci. Bol názoru, že časť humna nemôže byť preto samostatnou vecou, ale len súčasťou stavby humna ako celku a pokiaľ stavba nie je reálne rozdelená, predmetom prevodu možno platne urobiť buď celú stavbu alebo jej ideálnu časť. Bol názoru, že súd prvej inštancie nesprávne rozhodol o určení vlastníckeho práva žalobcu dožadujúceho sa vlastníckeho práva humna postaveného len na časti pozemku parc. č. XXX/X a poukázal na svoje predchádzajúce zrušujúce uznesenie, v ktorom uviedol, že: „Ani žalobca ani súd v konaní neodstránili nejasnosť, čo má byť vlastne predmetom určenia vlastníckeho práva, lebo ak vychádzali z premisy jedného humna, jednej veci na dvoch parcelách, tak žalobca nemohol žiadať o

určenie výlučného vlastníctva k humnu na parc. č. XXX/X. To by mohol za predpokladu, ak by tvrdil, že humno na parc. č. XXX/X je samostatná vec“. Podľa odvolacieho súdu bolo preukázané, že humno na parc. č. XXX/X nie je samostatná vec a nebolo rozhodujúce, že časť humna na parcele KNC XXX/X je v katastri nehnuteľností zapísaná na žalovaných 1/ a 2/ ako hospodárska budova. Konštatoval, že humno ako stavba bez súpisného čísla na KNC č. XXX/X a KNC č. XXX/X je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu v ideálnej 1-ici a žalovanej 1/ v ideálnej 1-ine a žalovaného 2/ v ideálnej 1-ine, a preto nemohol vyhovieť žalobcovi, ktorý žiadal určiť, že je výlučným vlastníkom humna na časti parcely KNC č. XXX/X, ktorú časť len takto užíval. Poukázal na notársku zápisnicu zo 14. júla 1982 N 222/82, NZ 249/82, z ktorej vyplývalo, že O. E. a H. E. predávali rodičom žalobcu parcelu č. XXX/X zastavaná plocha o výmere 181 m², a to ideálnu 1-icu, pričom žalobca tvrdil, že predmetom kúpy jeho rodičov bola celá parcela KNC č. XXX/X a táto v takomto rozsahu bola rodičmi žalobcu od kúpy v r. 1982 užívaná. Uviedol, že predmetná parcela v 1-ici bola predmetom dedenia po matke žalobcu H. R. na základe osvedčenia o dedičstve D 128/00, Dnot 73/00 z 28. februára 2000 a nadobudol ju žalobca, ktorá bola ním užívaná až do r. 2013 v celom rozsahu. Odvolací súd upriamil pozornosť na skutočnosť, že zo znenia kúpnej zmluvy N 222/82, NZ 249/82 zo 14. júla 1982 uzavretej medzi predávajúcimi O. E. a H. E. a kupujúcim Z. R. a H. R. ako rodičmi žalobcu vyplýva, že „účastníci ustávajú, že predmetom prevodu podľa tejto kúpnej zmluvy sú ideálna 1-ica humna a touto nehnuteľ. zast. plochy EN parc. č. XXX/X“, teda len nehnuteľnosť zastavaná 1-icou humna a zvyšok parc. KNC XXX/X tak nebol predmetom prevodu. Pokiaľ rodičia žalobcu užívali celú parc. č. XXX/X považoval za potrebné uviesť, že v žalobe žalobcu neboli opísané také konkrétne skutkové okolnosti, ktoré by mali nasvedčovať tomu z čoho bolo možné usudzovať, že parcela KNC XXX/X patrí rodičom žalobcu okrem tvrdenia o užívaní a ani v priebehu konania uvedené skutočnosti neboli žalobcom uvádzané. Výslovil, že z poukazovania len na to, že O. E. neužívala zvyšnú parcelu KNC č. XXX/X nemožno bez ďalších tvrdení a dôkazov konštatovať, že nemala záujem ponechať si spoluvlastnícke právo k uvedenej parcele. Ďalej uviedol, že predmetom dedenia po matke žalobcu bola len 1-ica parcely KNC č. XXX/X a žalobca už v dedičskom konaní nadobudol vedomosť, že predmetom dedenia bola len 1-ica parcely KNC č. XXX/X a v konaní neuvádzal a nepredkladal prípadne dôkazy, že v uvedenom konaní namietal uvedený vlastnícky podiel poručiťky a teda akú opatrnosť v tomto smere vyvinul. Mal za to, že v súvislosti s otázkou vydržania sporného pozemku žalobca konkrétne neuviedol žiadne predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním najmä pokiaľ ide o existenciu držby veci z toho hľadiska, či držiteľ s vecou nakladá ako so svojou a či je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí.

2.1. Odvolací súd vzájomný návrh v tejto časti nepovažoval za dôvodný napriek tomu, že žalobu žalobcu zamietol. Mal za to, že v konaní o zrušení spoluvlastníctva a vyporiadaní je jeho predmetom vždy celá vec patriaca do podielového spoluvlastníctva a vyriešenie všetkých právnych vzťahov spoluvlastníkov (alebo jedného z nich) k tejto veci. V danom prípade je vecou stavba - humno na parcele KNC č. XXX/X a KNC č. XXX/X, takže nebolo možné zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k humnu postavenému len na časti parcely KNC č. XXX/X. K vzájomnému návrhu, ktorým sa žalovaní 1/ a 2/ domáhali aj zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k parcele KNC č. XXX/X o výmere 132 m² uviedol, že Občiansky zákonník v § 142 ods. 2 nevysvetľuje, čo treba rozumieť dôvodmi hodnými osobitného zreteľa a logicky musí ísť o skutočnosti takého významu a intenzity, že keby ich nebolo, súd by žalobe vyhovel. Odvolací súd tieto osobitné dôvody videl v tom, že časť parcely KNC č. XXX/X je zastavaná stavbou - humnom a to asi v 1/2-ici, pričom humno je v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, užívanie humna je rozdelené, avšak k zrušeniu a vyporiadaniu tejto stavby zatiaľ nedošlo. Uzavrel, že pri parcele KNC č. XXX/X sa nachádza parcela KNC č. XXX/X, ktorá je vo výlučnom vlastníctve žalobcu, takže bola pri posudzovaní dôležitá aj poloha parcely a využiteľnosť parcely a tieto osobitné dôvody sú tak závažné, že nimi je daná opodstatnená výnimočnosť tohto rozhodnutia.

3. Proti výrokom I., II. a V. rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od

ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Porušenia práva na spravodlivý proces sa odvolací súd mal dopustiť tým, že bolo porušené jeho právo (i) na riadne odôvodnenie rozhodnutia, (ii) právo na predvídateľnosť rozhodnutia, (iii) právo na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a (iv) právo na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom odmietnutia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Uviedol, že závery odvolacieho súdu o dôvodoch zamietnutia žaloby nemajú žiadnu oporu v rozhodujúcich skutkových okolnostiach a ani právne posúdenie veci odvolacím súdom nie je možné považovať za konzistentné a komplexné, zohľadňujúce všetky okolnosti prejednávanej veci. Bol názoru, že v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absentujú presvedčivé, či aspoň dostatočne dôvodné argumenty, pre ktoré nepovažoval za dôvodné a preukázané tvrdenia žalobcu o splnení podmienok pre vydržanie vlastníckeho práva žalobcu. Uviedol, že v konaní konzistentne tvrdil a aj preukázal, že jeho rodičia (ako právni predchodcovia žalobcu) užívali označené nehnuteľnosti už od roku 1982 a to na základe kúpnej zmluvy zo 14. júla 1982 spísanej notárskou zápisnicou N 222/82, NZ 249/82 a tento listinný dôkaz je nadobúdacím titulom, od ktorého žalobca ako právny nástupca svojich rodičov odôvodňuje svoje vlastnícke právo. Odvolací súd na dôkazy a to vymedzenie hraníc pozemkov vo vlastníctve žalobcu oplotením a niekoľko desiatok rokov (viac ako 30 rokov) trvajúce reálne užívanie titulom oprávnenej držby, resp. vlastníckeho práva žalobcu (a jeho rodičov ako právnych predchodcov), hraníc zakreslených na listinných dôkazoch a to vyšetrovací a merací náčrt, jeho zväčšená snímka, kópia z pozemkovej mapy zo 23. februára 1987 a kópia katastrálnej mapy pri svojom rozhodovaní nielenže neprihliadal, ale ani sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku. Poukázal na obsah rozdeľovacej zmluvy spísanej notárskou zápisnicou N 69/82, NZ 81/82 z 24. marca 1982 s tým, že rozdeľovacia zmluva je zmluvou, ktorá predchádzala kúpnyim zmluvám spísaným v notárskych zápisniciach N 221/82, NZ 248/82 a N 222/82, NZ 249/82 zo 14. júla 1982, tieto na ňu priamo nadväzovali a účelom rozdeľovacej zmluvy nepochybne bol následný prevod označených nehnuteľností na rodičov žalobcu. Konštatoval, že ak by odvolací súd posudzoval všetky listinné dôkazy vo vzájomnej súvislosti a v kontexte tvrdení žalobcu, podobne ako súd prvej inštancie by nemohol mať pochybnosti o skutočnom úmysle konajúcich účastníkov uvedených zmlúv, keď už v kúpnej zmluve N 222/82, NZ 249/82 zo 14. júla 1982 sa spomínajú hranice určené oplotením a 1 humna postaveného na parcele č. XXX/X, keď druhá polovica humna bola na parcele č. XXX (teraz XXX/X). Zdôraznil, že žalobca s manželkou, ako aj jeho rodičia sú (boli) právnyimi laikmi a teda dôvodne sa domnievali, že kúpne zmluvy spísané Štátnym notárstvom v Martine 14. júla 1982 budú bezchybným právnyim titulom, na základe ktorého nadobudnú vlastnícke práva k označeným nehnuteľnostiam a nemali žiadny dôvod (až do roku 2013) pochybovať o tom, že sú výlučnými vlastníkmi nehnuteľností oddelených v teréne oplotením a v rámci humna priečkou a to najmä s ohľadom na to, že pri výkone ich vlastníckeho práva vo vzťahu k označeným nehnuteľnostiam ich nerušili nielen pôvodní predávajúci (O. E. a H. E.), ale do roku 2013 ani žalovaní. K otázke posúdenia skutočnosti, či je časť (1) humna ako samostatná vec spôsobilá prevodu vlastníckeho práva uviedol, že 1 humna nebola a nemala byť predmetom „prevodu“, súd prvej inštancie správne určil vlastnícke právo k tej 1 humna postavenej (a v KN zapísanej) na pozemku parcelné číslo XXX/X a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že žalovaní 1/ a 2/ sú ako spoluvlastníci zapísaní k druhej polovici toho istého humna. Bol názoru, že ak môžu byť žalovaní 1/ a 2/ zapísaní ako vlastníci časti humna postavenej na pozemku XXX/X, mal by byť ako vlastník druhej časti humna zapísaný práve žalobca. Atakoval konštatovanie odvolacieho súdu, že: „Nebolo rozhodujúce, že časť humna na parcele KNC č. XXX/X je v katastri nehnuteľností zapísaná na žalovaných 1/ a 2/ ako hospodárska budova“, s tým, že odvolací súd toto konštatovanie žiadnym spôsobom nevysvetlil a ani sa touto otázkou ďalej nezaoberal. Namietal, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal ani s jeho opakovanými tvrdeniami, že žalovaná 1/ a následne žalovaný 2/ nemohli od nevlastníkov nadobudnúť (spolu)vlastnícke právo k tým nehnuteľnostiam, ktoré na základe rozdeľovacej zmluvy pripadli výlučne O. E. a H. E., ktorí ich následne previedli na žalobcu, resp. jeho rodičov už v roku 1982 a kúpna zmluva uzavretá až 15. júna 2001 medzi S. H., Z. E. a J. E. ako predávajúcimi a žalovanou 1/ je teda v časti prevodu spoluvlastníckeho práva k pozemku XXX/X (a na ňom postavenej časti humna) absolútne neplatným právnyim úkonom, rovnako ako nadväzujúca darovacia zmluva uzavretá medzi žalovanými 1/ a 2/ dňa 13. februára 2006. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/94/2020 a uviedol, že účelom vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že jej vlastníkom a teda uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnyim, pričom vydržanie tak hojí najmä vady

alebo dokonca nedostatok nadobúdacieho titulu. Zdôraznil, že právnym titulom, od ktorého odvodzuje oprávnenosť a dobromyseľnosť svojej držby je kúpna zmluva zo 14. júla 1982 a následné vykonávanie vlastníckeho práva, resp. oprávnenej držby po zákonom predpísanú dobu. Bol názoru, že odvolací súd sa odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k posúdeniu podmienok potrebných pre vydržanie nehnuteľnosti, keď najmä nezohľadnil žalobcom preukázanú oprávnenú držbu v trvaní viac ako 30 rokov v rámci výkonu vlastníckych práv k označeným nehnuteľnostiam a jeho dobromyseľnosť a teda vec nesprávne právne posúdil. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil vo výroku I. tak, že žalobe vyhovie, zrušil výrok II. rozsudku odvolacieho súdu a zmenil výrok V. odvolacieho súdu tak, že Slovenská republika má voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania štátu v rozsahu 100% a priznal žalobcovi voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie (nad rámec už priznaného nároku na náhradu trov konania zo vzájomného návrhu), ako aj v odvolacom a dovolacom konaní v rozsahu 100%, resp. aby výrok I., II. a V. rozsudku odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Proti výrokom III., IV. a V. rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dali do pozornosti skutočnosť, že žalobca a žalovaní sú podielovými spoluvlastníkmi len tej stavby, ktorá je postavená na parcele KNC č. XXX/X a časť stavby, ktorá je postavená na parcele č. XXX/X nespadá do podielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovaných, nakoľko táto časť „humna“ je v zmysle LV č. XXXX, pre k. ú. Y. v bezpodielovom spoluvlastníctve žalovaných 1/ a 2/ a to v podiele 1/1 vo vzťahu k celku. Uviedli, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom dospel k záveru, že aj stavba, ktorá je v bezpodielovom spoluvlastníctve žalovaných 1/ a 2/ v podiele 1/1 vo vzťahu k celku, postavená na parcele KNC č. XXX/X, patrí do podielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovaných, pričom takýto záver súdu je v rozpore so skutočným stavom. Boli názoru, že takýmto postupom odvolacieho súdu boli závažne porušené ich práva na spravodlivý proces, nakoľko súd pri rozhodovaní vychádzal zo stavu, ktorý je v rozpore s realitou a s dôkazmi, ktoré predložili. Namietali, že argumentácia odvolacieho súdu, že k zrušeniu a vyporiadaniu stavby zatiaľ nedošlo, nemôže obstať a to najmä s ohľadom na petit ich návrhu, ktorým sa domáhali zrušeniu a vyporiadaniu spoluvlastníctva aj vo vzťahu k tejto stavbe a to jej reálnym rozdelením, nakoľko uvedený postup je možný. Poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/84/2009 a sp. zn. 4Cdo/137/1997 s tým, že odvolací súd nemohol dospieť k záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa a jeho záver je predčasný a nepodložený. Konštatovali, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí nepoukázal na jedinou okolnosť subjektívneho charakteru, ktorá by mohla mať za následok rozhodnutie, že podielové spoluvlastníctvo nevyporiada, dokonca nepoukázal ani na žiadnu relevantnú, resp. závažnú okolnosť objektívneho charakteru, ktorý by mohla mať za následok takého rozhodnutie. Uviedli, že pokiaľ by aj odvolací súd dospel k záveru, že rozdelenie veci nie je možné, stále existujú ďalšie dva možné spôsoby, ktorými mohol spoluvlastníctvo zrušiť a vyporiadať. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Žalovaní ako dovolatelia sa vyjadrili k dovolaniu žalobcu, kedy sa v plnej miere stotožnili s rozhodnutím odvolacieho súdu v časti zamietnutia žaloby žalobcu. Uviedli, že nesúhlas žalobcu s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré považujú za riadne odôvodnené, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania. Zopakovali svoje skutkové a právne tvrdenia a poukázali na znenie kúpnej zmluvy N 222/82, NZ 249/82 zo 14. júla 1982, ktorá nesvedčí v prospech dobromyseľnosti žalobcu ohľadom vlastníctva parcely CKN č. XXX/X. Dovolanie žalobcu navrhli ako nedôvodné zamietnuť a priznať žalovaným nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je procesne prípustné a aj dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon

prípúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne dovolací súd k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnosti právneho posúdenia veci (§ 421 CSP). Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd prednostne pristúpil k posúdeniu existencie namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj

porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľov, že procesne nesprávnym postupom súdu bolo zasiahnuté do ich práva na spravodlivý proces.

17. Žalobca aj žalovaní, obe sporé strany v postavení dovolateľov, vyvodili prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP. Žalobca podal dovolanie proti výrokom I., II. a V. rozhodnutia odvolacieho súdu a žalovaní podali dovolanie proti výrokom III. až V. rozhodnutia odvolacieho súdu. Žalovaní namietli porušenie ich práva na spravodlivý proces záverom odvolacieho súdu a potrebe vyporiadania podielového spoluvlastníctva aj k stavbe na parc. č. XXX/X s tým, že zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo len k humnu postavenom na parc. č. XXX/X nie je možné. Odvolací súd dospel k záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa majúcich za následok nemožnosť vyporiadania podielového spoluvlastníctva, avšak v rozhodnutí na žiadnu okolnosť hodnú osobitného zreteľa nepoukázal a súčasne sa nezaoberal naplnením podmienok pre jednotlivé spôsoby vyporiadania podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 1 CSP. Žalobca uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu nespĺňa kritériá na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia a že bol porušený zákaz svojvoľného postupu a zákaz odmietnutia spravodlivosti. Žalobca uviedol, že svoje vlastnícke právo odvodzoval okrem iného z titulu vydržania, ktorý bol dôvodom priznania mu vlastníckeho práva súdom prvej inštancie, kedy avšak odvolací súd k svojmu odlišnému záveru neuviedol presvedčivé a dostatočne dôvodné argumenty a nevysvetlil, prečo nepovažoval tvrdenia žalobcu o splnení podmienok vydržania vlastníckeho práva za preukázané. Žalobca k uvedenému poukázal aj na skutočnosť dĺžky trvania užívania spornej nehnuteľnosti už zo strany jeho rodičov, t. j. splnenia podmienok vydržania už u právnych predchodcov žalobcu. Žalobca ďalej uviedol, že odvolací súd sa nijako nezaoberal skutočnosťou a nevysvetlil, prečo nebolo pre neho rozhodujúce, že časť humna je v katastri nehnuteľností zapísaná na parcele KNC č. XXX/X ako hospodárska budova vo vlastníctve žalovaných v spojení so skutočnosťou, že podľa odvolacieho súdu nie je stavba humna na parcele č. XXX/X spôsobilým predmetom vlastníckeho práva na rozdiel od stavby humna na parcele č. XXX/X, pričom ide o totožnú budovu. Rovnako sa odvolací súd nevysporiadal s opakovanými tvrdeniami žalobcu, že žalovaní nemohli nadobudnúť vlastníctvo nehnuteľností na parcele č. XXX/X od nevlastníkov, keď v kúpnej zmluve z 15. júna 2001 v prospech žalovaných previedli vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti osoby, ktoré nenadobudli vlastníctvo k daným nehnuteľnostiam podľa rozdeľovacej zmluvy. Žalobca mal za to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je mimoriadne stručné, nedáva odpovede na

podstatné argumenty žalobcu a je postavené na domnienkach súdu. Žalobca aj žalovaní v zhode namietli nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

19. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Uvedené vyplýva z požiadaviek kladených na kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP).

20. Najvyšší súd po preskúmaní dovolaniami napadnutého rozhodnutia dospel v zhode s dovolateľmi k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou nepreskúmateľnosti. Odvolací súd v krátkosti a stručnosti neprímeranej skutkovým okolnostiam a argumentom a tvrdeniam strán odôvodnil závery, ktoré prijal a na základe ktorých v časti potvrdil a v časti zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Dovolací súd má za to, že je nevyhnutné ako v prípade zmeňujúceho, tak aj v prípade potvrdzujúceho výroku rozhodnutia odvolacieho súdu v súlade s § 387 a nasl. CSP odôvodniť prijaté závery odvolacieho súdu v takej miere, ktorá jednoznačne a zrozumiteľne odpovie na otázky, prečo námietky odvolateľa v prípade potvrdzujúceho výroku neboli prijaté a súčasne v prípade zmeňujúceho výroku ozrejmi, na základe akých úvah a skutočností dospel odvolací súd k odlišným záverom, než na akých postavil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie. Podľa názoru dovolacieho súdu dané v tomto prípade nebolo splnené.

20.1. Čo sa týka námietky žalovaných o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu namietali títo predovšetkým nedostatočné odôvodnenie v časti konštatovanej existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, na základe ktorých nemôže dôjsť k vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva. Dovolací súd má za to, že námietka žalovaných je v danej časti dôvodná a rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné. Odvolací súd sa len v krátkosti venoval zneniu ust. § 142 ods. 1 OZ, pričom k okolnostiam samotnej veci uviedol len nasledovné: „Odvolací súd v danej veci tieto osobitné dôvody videl v tom, že časť parcely KNC XXX/X je zastavaná stavbou - humnom, a to asi v 1/2-ici, pričom humno je v podielovom spoluvlastníctve účastníkov konania, užívanie humna je rozdelené, avšak k zrušeniu a vyporiadaniu tejto stavby zatiaľ nedošlo. Pri parcele KNC XXX/X sa nachádza parcela KNC XXX/X, ktorá je vo výlučnom vlastníctve žalobcu, takže bola pri posudzovaní dôležitá aj poloha parcely a využiteľnosť parcely. Tieto osobitné dôvody sú podľa odvolacieho súdu tak závažné, že nimi je daná opodstatnená výnimočnosť tohto rozhodnutia.“ Uvedené podľa názoru dovolacieho súdu nedostatočne vysvetľuje v čom spočíva výnimočnosť odvolacím súdom popísaných okolností, ktoré majú byť dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, na základe ktorých nemožno vyporiadať spoluvlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam a to za situácie, kedy je sporné humno evidované ako na parc. č. XXX/X, tak na parc. č. XXX/X.

20.2. Žalobca videl nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v častiach nevyporiadania sa s jeho argumentmi a tvrdeniami týkajúcimi sa vydržania sporných nehnuteľností a to ako ním, tak jeho rodičmi ako právny predchodcami, nezaobranie sa námietkou o prevode

vlastníckeho práva k parcele č. XXX/X na žalovaných osobami, ktoré vlastníckym právom nedisponovali v nadväznosti na rozdeľovaciu zmluvu, namietol závery odvolacieho súdu o nemožnosti zapísania vlastníckeho práva k jednej l humna, keďže kataster nehnuteľností dospel k opačným záverom, keď počas tohto súdneho konania zapísal vlastnícke právo k jednej l humna stojacej na parcele č. XXX/X, s čím sa odvolací súd taktiež nevysporiadal.

20.3. Odvolací súd uviedol v napadnutom rozhodnutí nasledovné: „Podľa odvolacieho súdu okresný súd správne posúdil, že humno nachádzajúce sa v prírode na parc. KNC č. XXX/X a parc. KNC č. XXX/X je jedna samostatná vec. Navyše dodáva, že nedošlo k jeho reálnemu rozdeleniu na dve stavby, lebo nebolo preukázané, že by boli zhotovené také stavebné úpravy, ktoré by zabezpečovali v plnej miere rozdelenie stavby na dve samostatné stavby ako na samostatné veci (neexistovali teda zvislé murované konštrukcie v mieste deliacej línie 1/2-ice). Bola tvrdená len dohoda o spoločnom užívaní humna a rozdelení priestoru drevenou priečkou. Časť humna nemôže byť preto samostatnou vecou, ale len súčasťou stavby humna ako celku. Pokiaľ stavba nie je reálne rozdelená, predmetom prevodu možno platne urobiť buď celú stavbu alebo jej ideálnu časť. Okresný súd preto nesprávne rozhodol o určení vlastníckeho práva žalobcu dožadujúceho sa vlastníckeho práva humna postaveného len na časti pozemku parc. č. XXX/X. Krajský súd už v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení uviedol, že: „Ani žalobca ani súd v konaní neodstránili nejasnosť, čo má byť vlastne predmetom určenia vlastníckeho práva, lebo ak vychádzali z premisy jedného humna, jednej veci na dvoch parcelách, tak žalobca nemohol žiadať o určenie výlučného vlastníctva k humnu na parc. č. XXX/X. To by mohol za predpokladu, ak by tvrdil, že humno na parc. č. XXX/X je samostatná vec“. Podľa odvolacieho súdu bolo preukázané, že humno na parc. č. XXX/X nie je samostatná vec. Nebolo rozhodujúce, že časť humna na parcele KNC XXX/X je v katastri nehnuteľností zapísaná na žalovaných 1/ a 2/, ako hospodárska budova. Humno ako stavba bez súpisného čísla na KNC č. XXX/X a KNC č. XXX/X je podľa odvolacieho súdu v podielovom spoluvlastníctve žalobcu v ideálnej 1-ici a žalovanej 1/ v ideálnej 1-ine a žalovaného 2/ v ideálnej 1-ine. Odvolací súd preto nemohol vyhovieť žalobcovi, ktorý žiadal určiť, že je výlučným vlastníkom humna na časti parcely KNC č. XXX/X, ktorú časť len takto užíval.“ Z uvedeného podľa názoru dovolacieho súdu skutočne vyplýva zmätočnosť a namietaná vada nepreskúmateľnosti. Z uvedeného odôvodnenia odvolacieho súdu nie sú jednoznačne zjavné súvislosti medzi záverom o vlastníctve humna postaveného na parcele č. XXX/X a súčasne na parcele č. XXX/X žalobcom v ideálnej 1-ici a žalovanou 1/ v ideálnej 1-ine a žalovaným 2/ v ideálnej 1-ine, kedy humno leží v jednej 1-ici na parcele č. XXX/X a v jednej 1-ici na parcele č. XXX/X, kedy je pri parcele č. XXX/X evidované v katastri nehnuteľností podielové spoluvlastníctvo ako žalobcu tak žalovaných a na parcele č. XXX/X je v katastri nehnuteľností evidované výlučné vlastníctvo žalovaných k humnu ležiacom na danej parcele v spojení so záverom o humne ako samostatnej veci, ku ktorej nemôže byť určené výlučné vlastníctvo k jednej 1-ici ležiacej na parcele č. XXX/X. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd skutočne nedostatočne jednoznačne vysvetlil svoje úvahy a nedostatočne odôvodnil svoje závery z týchto úvah vyplývajúce. Rovnako tak musel dovolací súd prisvedčiť aj námietke žalobcu, že sa odvolací súd nezaoberal argumentmi v nadväznosti na osoby, ktorým svedčalo vlastníctvo k parcele č. XXX/X a humnu podľa rozdeľovacej zmluvy z 24. marca 1982 a na odlišné osoby, ktoré previedli kúpnu zmluvou z 15. júna 2001 vlastníctvo k parcele č. XXX/X a k humnu na žalovaných.

20.4. Vo zvyšných námietkach žalobca predovšetkým poukazoval na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v časti vydržania sporných nehnuteľností. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel dovolací súd k záveru, že námietky dovolateľa sú aj v tejto časti dôvodné. Súd prvej inštancie sa dôslednej zaoberal listinami predloženými v konaní, z ktorých boli odvodzované vlastnícke práva, pričom toto podporil súd prvej inštancie aj titulom vydržania na strane právnych predchodcov žalobcu, čo bolo opakovane uvádzaným argumentom žalobcu. Odvolací súd sa avšak v krátkosti samej o sebe rozpornej s požiadavkami na kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia (v spojení so skutočnosťou, že odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie) zaoberal len otázkou dobromyseľnosti žalobcu s tvrdením, že žalobca neuvádzal žiadne tvrdenia nasvedčujúce skutočnosti, že by vlastníckymi parcely č. XXX/X boli rodičia žalobcu. Odvolací súd teda v nedostatočnej miere odôvodnil svoje závery, z ktorého odôvodnenia nebolo možné zistiť jednoznačné odpovede na otázky, ktoré boli kladené v priebehu celého súdneho konania.

20.5. Dovolací súd zároveň považoval za potrebné okrajom poukázať na skutočnosť, že odvolací súd sa nijako nevysporiadal so skutočnosťou, že až v priebehu tohto súdneho konania prišlo k zisteniu skutočnosti (potvrdené znaleckým dokazovaním), že sporné humno sa nenachádza vo svojej celosti na parcele č. XXX/X, ale aj na parcele č. XXX/X, pričom z obsahu notárskej zápisnice č. N 69/82, NZ 81/82 vyplýva, že táto informácia v čase vzniku rozdeľovacej zmluvy známa nebola, ba priamo v nej bolo uvádzané, že na parcele č. XXX/X (ktoré bolo záhradou), bolo postavené humno, pričom parcela č. XXX bola identifikovaná ako pozemok zastavaný rodinným domom. Súd prvej inštancie na dané skutočnosti reagoval, avšak odvolací súd sa nimi nijako nezaoberal a to napriek skutočnosti, že na rozdeľovaciu zmluvu žalobca opakovane upriamoval pozornosť, pričom na svoje tvrdenia predchádzajúce podaniu odvolania žalovanými v odvolacom konaní odkázal.

20.6. Dovolací súd preto dospel k záveru, že pokiaľ odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, na základe čoho v časti zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že výrok o vyhovení žalobe zmenil a žalobu zamietol, bolo nevyhnutné sa zo strany odvolacieho súdu dôsledne vysporiadať s tvrdeniami a argumentmi strán v odvolacom konaní. Rovnako tak v časti potvrdenia zamietajúceho výroku súdu prvej inštancie v časti vzájomnej žaloby žalovaných nepostačuje jednoduché odkázanie na dôvody osobitného zreteľa zabráňujúce zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. Odvolací súd dané nesplnil, čím zaťažil svoje rozhodnutie vadou zmätočnosti a nepreskúmateľnosti.

21. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je sama osebe dôvodom na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie vecí na ďalšie konanie bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (§ 421 ods. 1 CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. V prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórному dovolaciemu prieskumu (porov. 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017). V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu v nadväznosti na uvedené potom platí, že ak dovolací súd zistí, že dovolanie je prípustné a dôvodné z dôvodov zmätočnosti, nemusí už skúmať uplatnený dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 CSP a napadnuté rozhodnutie musí zrušiť (m. m. II. ÚS 89/2018, IV. ÚS 372/2020 IV. ÚS 589/2021).

22. Dovolací súd tak uzatvára, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený v rozsahu porušujúcom právo dovolateľov na spravodlivý proces a to vzhľadom na vadu nepreskúmateľnosti namietanú ako žalobcom, tak žalovanými. Keďže dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné v namietaných výrokoch I. až V., bolo potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP) v celosti. Náprava zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko to bol výlučne odvolací súd, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti. Ako súvisiace výroky odvodzované od rozhodnutia v merite veci (viď § 396 CSP v spojení s § 262 CSP a § 255 CSP) dovolací súd zrušil a odvolaciemu súdu na ďalšie konanie vrátil rozhodnutie aj vo výrokoch o náhrade trov konania a o náhrade trov štátu.

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.